

KUMAR (ŞANS OYUNLARI) RAPORU

2011 / MART

Hazırlayan: Av. Aykut OKUR

GENEL BİLGİ

Şans unsurunun devrede olduğu, kişinin ne kadar kazanıp ne kadar kaybedeceğinin belirsiz olduğu, bir kişinin kazanırken diğer kişinin kaybettiği, yani birinin kederiyle diğerinin mutlu olduğu, kişinin emeğinden çok daha fazlasını kazandığı, ortada herhangi bir imar ve inşa yokken yani topluma faydası dokunan bir ürün olmadan, yüklü miktarda paranın döndüğü ve kazanıldığı tüm oyunlar benzerleriyle beraber kumara girmektedir. Bu oyunları kumar tanımının dışına çıkarmak için öne sürülen deliller çoğunlukla bireysel ve psikolojik delillerdir. Kamu açısından ise bu oyunlar kamuya aktarılan bir kaynağın aracı olarak değerlendirilmektedir. İşbu raporumuzda şans oyunları olarak nitelendirilen Devlet kontrollü kumar, online-casino ve mobil oyun endüstrileri ile diğer bireysel bazda oynatılan kumar irdelenecektir.

OYUN

Tanımı

Kelime anlamı itibariyle Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre;

1. Vakit geçirmeye yarayan, belli kuralları olan eğlence.
2. Şaşkınlık uyandırıcı hüner.
3. Tiyatro veya sinemada sanatçının rolünü yorumlama biçimi.
4. Müzik eşliğinde yapılan hareketlerin bütünü.
5. Sahne veya mikrofonda oynamak için hazırlanmış eser, temsil, piyes.
6. Bedence ve kafaca yetenekleri geliştirmek amacıyla yapılan, çevikliğe dayanan her türlü yarışma.
7. Hile, düzen, desise, entrika.
8. (spor) (güreşte) Hasmını yenmek için yapılan türlü biçimlerde şaşırtıcı hareket.
9. (spor) (teniste) Taraflardan birinin dört sayı kazanmasıyla elde edilen sonuç.
10. Herhangi bir şekilde vakit geçirmeye

oyun adı verilmiştir.

Oyun daha ziyade eğlenme maksadıyla yapılan faaliyetlerdir. Oyuncaklarla oynamaktan, spora ve bilgisayar oyunlarına kadar pek çok çeşidi vardır. Oyun genellikle, oyuncuları, kendi hareketlerinin kontrolü altında tutması bakımından, diğer faaliyetlerden ayrılır. Oyuncu, kendi arzusu ile oyunu yönlendirebilir. Bu, daha çok, çocuk oyunlarında geçerlidir. Grup hâlinde oynanan oyunlarda ve sporda ise, oyunun seyrine her oyuncunun tesiri olmaktadır.

Oyunların bir diğere özelliği de hâdiselerin, hızlandırılmış ve basitleştirilmiş olmasıdır. İki saatlik bir filmde bir insanın hayatı anlatılabilir. Yarım saatlik bir güreş müsabakasında parlak bir galibiyet elde edilebilir. Gerçek hayatta ise böyle çabuk başarılar pek nadirdir. Bu yüzden oyuncular daha hareketli ve heyecanlı olur.

Bazı ilkel cemiyetlerde oyun, kutsal kabul edilmiştir. Bu toplumlarda oyunların neticesine göre ölen kimseler veya kabilelerin geleceği hakkında hüküm verilir. Zamanımızda ise, bütün gün fabrikalarda çalışan işçilerden bir kısmı için oyun, değişik bir vakit öldürme vasıtası olmakta, fakat oyunun neticesi pek önemli olmamaktadır.

Çocukların oyunlarına dikkat edilirse, yaşlıların hareketlerini taklit ettikleri görülür. Her çocuğun oyunlarında, içinde yetiştiği çevrenin tesiri vardır. Hayvan yavrularında da aynı durum görülür. Yetişkinlerin hareketlerini alıştırma şeklinde tekrarlarlar. Hatta kuşlar yavrularını uçurabilmek için onları zorlarlar ve yuvadan atarlar. Sonunda yavru çaresiz uçmayı öğrenir.

Oyunun seyri üzerinde oyuncuların tesiri çok az olduğu şans oyunları, gerçekte ulaşılamayan üstünlükleri yakalama fırsatı olarak görülmekte ve bu yolla bazı kimseler kendilerini tatmin etmeye çalışmaktadırlar. Strateji oyunları ise, diplomasi ile harp kliniğine benzer bir tarzda olup, oyuncuları stratejik düşünmeye zorlar. Otomobiller, bilgisayarlar, bulaşık makineleri ve birçok otomatik kontrollü cihazların içinde yetişen bugünün çocuklarının oyunlarında da fikrî yön ağırlık kazanmıştır.

Oyunlar, her yerde ve her zaman aynı olmazlar. Memleketten memlekete ve asırdan asra değişirler. Bununla beraber bütün dünyada, her devirde yaygın olan oyunlar da az değildir. Çocukların, yetişkinleri taklidi, böyle oyunlara bir misaldir. Günümüzde apartmanlara sıkışıp kalan çocuklar sokakta oynamayıp, televizyondan gördüklerinin tesiri altında kalmaktadırlar.

Erkek ve kız çocuklarının oyunları da farklıdır. Erkekler ava çıkar, güreş yapar. Kız çocukları terbiye ve evcilik oyunu oynarlar. Bir buçuk yaşına kadar çocuklar için oyun çok lüzumludur. Bu devrede çevrelerini tanımaya çalışırlar. Ayrıca, kendi özelliklerini de keşfederler. Emekleme, ayakta durma, yürüme, tırmanma ve koşma gibi hareketler ortaya çıkar. İki yaşındaki çocuklar taklide başlarlar. Önce yeme, uyuma gibi kendi hareketlerini, daha sonra da başkalarını taklit ederler. Bu çağda anne babalar da çocukları ile çeşitli oyunlar oynarlar. Ebeveyni kendisiyle çok oyun oynayan çocukların oyuna daha düşkün oldukları müşahede edilmektedir.

Başlangıçta kendi başlarına oynamayı tercih eden çocuklar, iki üç yaşlarına gelince diğere çocuklarla oynamaya başlarlar. Dört yaşlarında gruplar hâlinde oyunlara katılırlar. Altı yaşlarında oyunlarda hayalin rolü artar. On yaşlarında ise, sonunda **kazanma ve kaybetme** bulunan oyunlar (güreş, futbol, zıp zıp gibi) önde gelir. Onbeş yaşından sonra çocuk oyunlarının yerini çeşitli sporlar alır. Bunlar takım hâlinde yapılan sporlar olabildiği gibi, ferdî sporlar da olabilmektedir (kayak, güreş gibi). Yetişkinlik çağının başlangıcından itibaren artık oyun için fazla vakit ayıramayanlar, ya amatör sporlarla meşgul olurlar veya haftada birkaç saatlerini, seyirci olarak spora ayırırlar.

Çocuk oyunlarının çoğu, doğrudan veya dolaylı yolda hayata alıştırma vazifesi görürler. Çocuk oyunları, yetişkinlerde de benzer maksatlarla devam eder. Küçük çocuklar, kendi kabiliyetlerini ortaya koyan oyunlara meylettikleri gibi, yetişkinler de, dağcılık, jimnastik, dalgıcılık gibi, kendi

maharetlerini gösterecek oyunlardan hatta araba ve motosiklet yarışları gibi tehlikeli eğlencelerden hoşlanırlar. Çocukların oyunlarındaki rekabet, yetişkinlerde gelişerek devam eder.

Yetişkinlerin oynadığı ananevî oyunlar, tarih boyunca milletlere göre değişmiştir. Eski Yunan'da en meşhuru, olimpiyat oyunlarıdır. Bu oyunlarda atletizm, boks, güreş gibi bugün de bilinen oyunlar vardı. Tabii ki oyun kaideleri daha değişikti. Meselâ güreşte o zamanlar rakibini üç defa yere düşüren, oyunu kazanırdı. Romalılarda ise en revaçta, olan oyun, gladyatör dövüşü idi. Gayet vahşice oynanan bu oyundan başka Romalılar, araba yarışları da yaparlardı. Çok hafif ve zayıf olan yarış arabaları çarpışır veya devrilirse sürücü ölür veya ağır yaralanırdı. Türklerin ananevî oyunları, harbe hazırlık maksadıyla yapılan güreş, cirit, okçuluk, kılıç-kalkan gibi oyunlardı.

Oyun ancak özgür ve isteyerek yerine getirilen, neşe ve eğlence kaynağı bir faaliyet olarak karşımıza çıkmaktadır. Katılmak zorunda kalınmayacak bir oyun bir çırpıda oyun olmaktan çıkacaktır. Bir yükümlülük, kurtulmak için sabırsızlanılan bir angarya haline gelecektir. Oyun, çekici ve sevinç veren eğlence vasfını kaybetmeksizin oyuncunun katılmaya mecbur olamayacağı bir faaliyettir.

ŞANS OYUNLARI VE KUMAR

Oysaki şans oyunu çekici ve sevinç verme özelliği dışında, üzüntü ve bağımlılık yapma özelliği bulunan bir faaliyettir. Oyunda herhangi bir mülkiyet kavramı ve el değiştirmesi söz konusu değilken şans oyununda mülkiyetin el değiştirmesi sözkonusudur. Oyun nitelikleri itibariyle biçimsel ve gündelik hayata göre uydurulmuş faaliyetler iken, şans oyunları belli ve kesin kurallar dâhilinde olan faaliyetlerdir. Kumarda esas olan kazanmak için oynamaktır. Bu niteliği itibariyle şans oyunları da kumar niteliğini haizdir.

4971 Sayılı Bazı Kanunlarda ve Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 19 ncu maddesiyle eklenen

“320 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinde” yer alan tanımına göre “Karşılığı nakit olmak üzere oynatılan piyango sayısal oyunlar, hemen-kazan ve benzeri oyunlar”

şans Oyunlarını ifade etmektedir.

En basit tanımıyla **“kumar”** kelimesi Büyük Larousse Ansiklopedisine göre

“ortaya para, mal vb. konularak oynanan şans oyunu; olumlu sonuç vermesi kuşkulu olmasına karşın her şeyi göze alarak girilen iş; para karşılığı oyun oynamak”,

Ana Britannica Ansiklopedisine göre ise

“bir oyunun, yarışmanın ya da belirsiz bir olayın sonucu üzerine, kazanç elde etmek amacıyla ortaya değerli bir şey ya da para koymak”

anlamına gelmektedir.

Öte yandan Türk Ceza Kanununun uygulamasında ise **kumar**,

“kazanç amacıyla icra edilen ve kar ve zararın talihe bağlı olduğu oyunlardır”

şeklinde tanımlanmıştır. (TCK.m.228/4).

Yine aynı madde kapsamında, kumar oynanması için yer ve imkân sağlayan kişinin, bir yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılacağı, çocukların kumar oynaması için yer ve imkân sağlanması halinde verilecek cezanın bir katı oranında artırılacağı, bu suçtan dolayı tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunacağı da belirtilmektedir.

Kumarda İkili Tasnif

Kumarı **yasal kumar** ve **yasadışı kumar** olarak ikili bir tasnifle ayırabiliriz. Yasal kumar; Devletin kontrolü altında ve bizatihi Devlet tarafından organize edilen kumar türüdür. Bunlar; İddaa, Sayısal Loto, Spor Toto, At Yarışı, On Numara, Milli Piyango gibi kumar türleridir ve Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü, Spor Toto Genel Müdürlüğü vb. şekilde örgütlenmiş olup kurumsal bazda faaliyet göstermektedirler.

Yasadışı kumarın en önemli ayağını ise, sanal (internet) ortamındaki e-kumar oluşturmaktadır. Mevzuatımıza göre kumarhane veya casino açmak yasaktır. Ancak kahvehanelerde, kulüp ve dernek adı altında da yasadışı kumar faaliyetleri gözlenmektedir.

Anayasamızın 58. maddesinde,

*“Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, **kumar** ve **benzeri** kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır”*

denilmektedir.

Günümüzde kumar tüm dünyada oldukça yaygın olan ve hatta birçok kişi için bir tür eğlence sayılan sektör haline gelmiştir. İnsanlar kumara çok büyük miktarlarda paralar harcamaktadırlar. Öyle ki sırf zevk için yapılan bu para tüketimi birçok muhtaç insanı refaha kavuşturacak boyutlardadır. Toplumun kumar alışkanlığını bir ihtiyaç gibi görerek onu kontrol altında tutmak ve aynı zamanda bu faaliyetten hazinenin gelir sağlaması ve spor, okul binası yapımı vb. bazı faaliyetlerinin finansmanının sağlanmasında kaynak oluşturması sebebiyle devletin yasal kumarı kurumsal bazda desteklediği görülmektedir. “Ya Çıkarırsa” bir umut ve hayal tacirliği olarak, devletin resmi kanalı olan TRT kanallarında her Pazar gecesinin vazgeçilmezi “Sayısal Gece” adlı programla, Sayısal Loto ve Milli Piyango’nun canlı olarak çekilişlerinin yayınlanması suretiyle kumarın reklamı yapılmakta, bizatihi devlet eliyle kumar özendirilmektedir.(*)

KUMARIN EKONOMİK BOYUTU

31/10/2010 tarihi itibariyle üç yılda şans oyunlarına 18 milyar TL harcandı.

Yapısal bir kangren halini alan istihdam sorununa, ekonomik bunalımla birlikte gelirlerin reel olarak azalması, işsizliğin artması gibi etkenler de eklenince vatandaş çareyi piyangoda aramaktadır. Halkın 2009'da ekonomik durumunu iyileştirmek için şans oyunlarına harcadığı para kriz yıllarını bile geride bırakmıştır.

---

* Türkiye Yeşilay Cemiyeti Genel Başkanı Av. Muharrem Balcı'nın TRT Genel Müdürü İbrahim Şahin ile görüşmesinden sonra TRT'de Milli Piyango çekilişlerine son verilmiştir. Ancak ertesi yıl çekiliş, bir aymazlık örneği olarak Anadolu'da bir Üniversitemizde yapılmıştır.

Türkiye'de yasal olarak oynatılan Milli Piyango, Sayısal Oyunlar, İddia, Spor Toto ve At Yarışları'nın bir önceki yıl 6,2 milyar lira olan toplam hâsılatı geçen yıl yüzde 9,3 artmıştır. Bu konuda İSMMMO'nun "Umudumuz Piyango – 2010" başlıklı raporuna göre¹, vatandaşların geçen yıl şans oyunlarına yatırdığı para, 6,7 milyar lirayı aşmış olup, son üç yılda şans oyunlarına yapılan toplam harcamanın ise 18 milyar lirayı aştığı görülmektedir.

Spor Toto ile Türkiye Jokey Kulübü'nün verdiği bilgilerin esas alındığı, diğer kurumların da faaliyet raporları ve açıklamalarından elde edilen verilere göre, halk geçen yıl Milli Piyango, Sayısal Loto, Şans Topu, On Numara, Süper Loto ve Hemen Kazan oyunlarına 1 milyar 947 milyon lira yatırarak umut aradı. Bu miktar, krizin kendisini en derin hissettirdiği 2008 yılını da geride bırakmıştır. Bir önceki yıl söz konusu oyunlara 1 milyar 741 milyon liralık harcama yapan halk, umut aradığı şans oyunlarına yaptığı harcamayı yüzde 12 civarında artırmış, bunun sonucunda Spor Toto Teşkilatı bünyesindeki İddaa ve Spor Toto oyunlarının hâsılatı geçen yıl 3 milyar liraya yaklaşmıştır. Teşkilatın lig başladıktan sonra bazı haftalar, haftalık cirosu 100 milyon lirayı aşmış olup Türkiye Jokey Kulübü'nün elde ettiği gelirler de 2 milyar lirayı bulmuştur.

İSMMMO Başkanı Yahya Arıkan, bu durumu modern zamanların define avına benzetmekte olup "2001 krizinden sonra satış gelirlerindeki en büyük artışı 2008 yılında yaşayan Milli Piyango İdaresi'nin satışlarının oluşturduğunu, geçen yıl, bu en büyük artışa oranla yüzde 12 artmış olduğunu, krizle birlikte işini aşını kaybetmiş insanların, artık ne yazık ki sorunların normal koşullarda çözüleceğine dair umudunu da kaybetmiş olduğunu ve kurtuluşu, define avına çıkar gibi, altına hücum eder gibi şans oyunlarının önünde kuyruk oluşturmakta bulunduğunu" söylemektedir.

"Enflasyonun düşük seyretmesine karşın şans oyunlarına harcanan paradaki bu artış, pek de sıhhatli bir gidişata işaret etmemektedir. 2003 yılından itibaren krizin etkilerinin azalmasıyla şans oyunlarında da makul seviyeler izlenmiştir, ancak 2007 ve 2008 gibi krizin kendisini çok daha yakıcı hissettirdiği yılların bile geride bırakılmasının, krizin etkilerinin hala sürdüğü düşünülebilir. Bu durumda, en temel gereksinimlerini bile karşılamakta zorlanan insanların şans oyunlarına bu kadar çok para harcaması manidardır"

Sayısal Oyunlar Gözde

Önceki yıllarda olduğu gibi geçen yıl da ikramiye tutarı yüksek olan sayısal oyunlar, en çok tercih edilen oyunlar oldu.² Milli Piyango İdaresi bünyesindeki Sayısal Loto ve Şans Topu oyunlarına ilgi az da olsa düşerken On Numara ve özellikle Süper Loto'ya harcanan para sayısı oyunlardaki geliri de artırdı. Vatandaşlar, geçen yıl sayısal oyunlara 1 milyar 219 milyon lira harcadı. Kurumun sayısal oyunların hâsılatından elde ettiği artış bir önceki yıla göre ise yaklaşık yüzde 16 oldu.

İddaa öngörülerini aştı

Bahis oyunları, geçen yıla ilişkin öngörülerini aştığı gibi bu yıl da sponsorluk anlaşmasının da etkisiyle ciddi bir ivme kazandı. 2004 yılında Spor Toto Teşkilatı'nın başlattığı İddaa, her yıl ciddi artışlar gösterdi. 2007'de 1,8 milyar liralık hâsılat sağlayan oyunun getirisi, 2008'de yüzde 28'lik artışla 2,3 milyar lira-

¹ Umudumuz Piyango-2010 Raporu - İSMMMO

² Umudumuz Piyango – 2010 - İSMMMO

ya çıktı. Bahis oyunları geçen yıl ciddi bir artış kaydetti. Vatandaşların bahise aktardığı para 3 milyar liraya yaklaştı. 2010 yılı 5 Ekim itibariyle elde edilen hâsılat ise 2 milyar 597 milyon lira oldu.

Bu yıl Süper Lige ismini veren kurum Spor Toto ise, ligin ilk dokuz haftasında hâsılatta yüzde 26'lık artış yakaladı. Kurumun cirosu ligin sekizinci haftasında 108 milyon lira oldu.

Sermaye Beygire Yüklendi

Şans oyunlarının en heyecanlısı olan at yarışları geçen yıl da umut olmaya devam etti. Bir önceki yıla göre küçük bir ivme kaybeden at yarışlarının Türkiye Jokey Kulübü'ne getirisi geçen yıl 2 milyar 2 milyon lira oldu. Bu rakam bir önceki yıl 2 milyar 111 milyon lira idi. Kulüp, 2010 yılının Eylül ayı itibariyle de 1 milyar 650 milyon liralık gelir elde etti.

Yeni Yıl Yeni Hayat

Milli Piyango İdaresi bünyesinde, son beş yıllık dönemde toplam satış gelirlerinin yüzde 70'i sayısal oyunlardan, yüzde 21'i piyango oyunundan, yüzde 9'u da Hemen Kazan oyunundan elde edildi. Geçen yıl sayısal oyunların gelir içindeki payı yüzde 73,71 oldu. Geçen yıl beşi özel, 34 piyango çekilişine yurttaşlar 402 milyon lira yatırdı. Satışlar bir önceki yıla göre yüzde 13,23 artış gösterdi. Umut olarak harcanan 402 milyon liranın 233 milyon lirası ikramiye olarak ödendi.

Piyangonun geleneksel yılbaşı çekilişi en çok ilgi gören çekiliş oldu. İdare neredeyse yılın tamamına yakın bölümünde 200 milyon liraya yakın satış yaparken yılbaşında 266 milyon liralık bilet satıldı. Piyango satış gelirlerinin yüzde 66'sından fazlası yılbaşı gelirlerinden elde edildi.

2009'da sayısal oyunlardaki satışlar bir önceki yıla göre, yüzde 15,80 artarak, 1 milyar 437 milyon lirayı aştı. Milli Piyango İdaresi'nin son beş yılda elde ettiği hâsılat 7,5 milyar lirayı aştı. Bu yıl 35 milyon TL olarak açıklanan büyük ikramiyenin de etkisiyle 2010 yılı toplam satışlarının bir önceki yıla göre performansını artırması sürpriz olmayacak.³

At yarışlarından devlete 619 milyon TL'lik vergi geliri elde edildi

Türkiye Jokey Kulübü (TJK) Başkanı Behçet Homurlu, cirolarının 2 milyar 233 milyon lira olduğunu, 2010 yılında müşterek bahis gelirinden devlete 619 milyon lira vergi payı aktardıklarını açıklamıştır. Kupon başına oynanan ortalama bahis miktarının 6-7 lira olduğunu ve at yarışlarının ufak rakamlarla büyük paralar kazanmak için bir şans oyunu olduğunu belirten Homurlu, "*Yüksek vergi kesinti oranıyla Türkiye dünyada birinci sırada. Bu durum sektörün büyüme potansiyelinin önündeki en önemli engel. Elde edilen gelirler, yine devletimize, milletimize dönüyor. Kurumumuza kalan kısmı da atçılığın geliştirilmesi için yapılan yatırımlarda kullanılıyor*" değerlendirmesini yapmaktadır. Yarış sporuna olan ilginin her geçen gün arttığını ve yarışsever profilinin genel olarak 35 ve üstü yaş erkeklerden oluştuğunu söyleyen Homurlu, yarış atı ve yetiştiriciliğinin 30 binden fazla kişiye istihdam sağladığını kaydetti. Homurlu, Türkiye'de 16 bin 300 saf kan İngiliz ve Arap atı bulunduğunu, 2010'da yarışlarda, 2 bin 686 İngiliz atı ve 2001 Arap atı koştuğunu sözlerine eklemiştir.⁴

³ Ekonomik Panorama-31/10/2010

⁴ Vatan Gazetesi, 31 Ocak 2011

Spor-Toto 3.7 milyar ciro ile Türkiye'yi Dünya Kumar Liginde 2. yaptı

Spor Toto Teşkilat Başkanlığı, 2010 yılında 3 milyar 746 milyon TL ciroya ve yüzde 34'lük rekor büyümeye imza atarak, devlet kontrollü spor organizasyonları arasında **dünya ikincisi olmuştur**. Geçtiğimiz dönemde futbol dışındaki spor organizasyonlarını da İddaa programına dahil eden Spor Toto, canlı bahis için de düğmeye bastı. İlk canlı bahis maçı Şampiyonlar Ligi finali olarak hedeflenmiş olup, İddaa, oynatılmaya başlandığı Nisan 2004'den Aralık 2010 tarihine kadar toplam 14.4 milyar TL hâsılat elde etti. Bu hâsılat üzerinden bugüne kadar oyunculara dağıtılan ikramiye miktarı ise 7 milyar lirayı geçti.

Kulüplere 165 milyon TL

Geçen yıl Spor Toto Süper Lig'e 54.4 milyon TL, Bank Asya 1. Lig'e 28 milyon TL, Spor Toto 2. Lig'e 34.9 milyon TL ve Spor Toto 3. Lig'e 23.6 milyon TL olmak üzere futbola toplamda 141 milyon 38 bin 406 TL kaynak aktardıklarını açıklayan Spor Toto Teşkilat Başkanı Bekir Yunus Uçar, "2010 yılında tesis yapımına, amatör spor kulüpleri, spor federasyonları ve TFF'ye 312 milyon 975 bin 635 TL aktarıldığını; futbol, basketbol, voleybol ve hentbol kulüplerine toplam 165 milyon 741 bin TL tutarında isim hakkı bedeli ödendiğini" söylemektedir.

Sosyal kontrole dikkat

2010 yılında elde ettikleri hâsılatın üzerine çok daha fazlasını koyabileceklerini açıklayan Uçar, şöyle konuşmaktadır: "İddia ediyorum bir sezon sonra istesek 3.7 milyar TL'lik hâsılatı 2-3'e katlayabiliriz. Ama sosyal kontrolümüzü kaybetmemek için 3 unsuru uygulamıyoruz. Bunlar kredi kartı uygulaması, ölçsüz bayileşme ve abartılı reklam. Bu 3 sosyal kontrolü önümüzdeki yıllarda da tutacağımıza inanıyorum. 18 yaş sınırı bizim için çok önemli bu konuda çok hassas davranıyoruz."

Parayı 5 ayda çıkardık

Sezon başında Süper Lig'in isim hakkını aldıklarını hatırlatan Bekir Yunus Uçar, şu bilgileri verdi: "Spor Toto Süper Lig adıyla önemli bir çalışmaya imza attık. Bu sponsorlukla hâsılatımızın yüzde 15 artacağını bekliyorduk. Ancak hâsılatımız bu sponsorluk sonrasında yüzde 22 artış oranı yakaladı. 5 yıl içinde ödeyeceğimiz sponsorluk bedelini 5 ay içerisinde geri aldık. 400 milyon liranın üzerinde ilave bir hâsılat elde ettik."

Dünyanın her yerinden para kazanmak mümkün

Spor Toto Teşkilat Başkanı Bekir Yunus Uçar, vergi oranlarının düşürülmesiyle İddaa oyununun dünyada oynanabileceğini belirterek, şöyle konuşmaktadır: "Bu markayı, ürünü neden İngiltere, İspanya, Brezilya veya Azerbaycan'da veya diğer ülkelerde satmalıyız? Şu anda bunun üzerine yoğunlaşmış durumdayız. Bunun kolay yolu hem KDV'nin de şans oyunları vergisinin biraz daha indirilmesi. Bu işin bir tarafı. Diğer yandan da üzerinde durduğumuz konu; yurt içinde satılan ürünle yurt dışında satılan ürünü ayırmak. 2 tip bahis oranını verme konusunu gündeme getirmiş durumdayız. Yurt dışından oynanırken bu oranlara, vergilendirmelere tabi olmaksızın oynayabilirsiniz. Bunun istişaresi içindeyiz. Bu kadar iyi bir ürünü üretmişken, bunu yurt dışında satmanın formüllerini aramak da bizim en doğal hakkımız. Bunun spora katısı büyük olacaktır."

Yasadışı bahis 1 milyar dolar

İDDAA'nın, yaklaşık **3.5 milyon oyuncusu bulunduğunu** söyleyen İnternet Teknoloji Yatırım ve Danışmanlık Ticaret A.Ş (İnteltek) Genel Müdürü Ahmet Sezer, şu değerlendirmeyi yaptı: *“İddaa oyunu gelirlerine darbe vuran yasa dışı bahis nedeniyle her yıl milyar dolar seviyesinde kaynak yurt dışına kaçıyor. Türk sporunun da yüz milyonlarca dolar gelir kaybetmesine neden oluyor.... Türkiye’de mevcut yasa dışı konumuna rağmen sabit ve sanal ortamlardaki faaliyetler ile 1 milyar dolar-dan fazla yıllık hâsılat kaybına neden oluyor. Bunun da kamuya ve Türk sporuna yıllık kaybı 350-400 milyon dolar civarında.”*

İkramiyeyi kuryeyle adrese gönderecek

Bekir Yunus Uçar, önümüzdeki birkaç ay içerisinde motor kurye sistemiyle ikramiye ödemesi yapma planları bulunduğunu anlatarak, şöyle konuşmaktadır: *“Bu konuda bazen bayilerin sıkıntıları oluyor. İkramiye tutarını çok fazla buldurmak istemiyorlar. Biz de bu konuyu araştırdık. 100 TL ve üzeri ikramiyeler motorlu kuryeyle ödenebilecek. Bunun için şanslı kişi teşkilatı arayıp kupon numarasını verecek.”*

Sofuoğlu parası eğitime ayrıldı

Dini inançları gereği Kenan Sofuoğlu'nun Spor Toto'dan alacağı isim hakkı parasını reddetmesinin ardından 800 bin liralık bir bedelin hesapta bekletildiğini söyleyen Bekir Yunus Uçar, *“Sofuoğlu'nun 800 bin liraya yakın bir isim hakkı bedeli bulunuyor. Bunun değerlendirilmesine ben karar veremem. Sofuoğlu ile görüştük. Sofuoğlu, paranın eğitim ve spor amaçlı burs ya da geçim zorluğu çeken ailelere verilmesinden memnuniyet duyacağını söyledi”* demektedir.⁵

YASAL ŞANS OYUNLARI

Şans oyunları geleceklerini karartıyor!

Cep harçlıklarını şans oyunlarına yatıran öğrenciler kumara alışıyor. Alınan tüm önlemlere rağmen okul yakınlarındaki bayiler, öğrencileri şans oyunlarına yönlendiriyor. 26 ili kapsayan araştırmada, yasak olduğu halde **18 yaş altı gençlerin yarısından fazlasının bahis oynadığı tespit edildi**. Aileleri uyararak uzmanlar, çocuklarına sahip çıkmadıkları takdirde kumar bağımlısı bir neslin yetişeceğini belirtiyor.⁶

İddaa, Sayısal Loto, Spor Toto, At yarışı, on numara, Milli Piyango v.s. gibi şans oyunları, öğrenciler arasında hızla yaygınlaşıyor. Okul harçlıklarını İddaa'ya yatıran öğrenciler, bahis sektörünün artık vazgeçilmez müşterileri arasında. Devlet Denetleme Kurulu'nun 26 ilde yaptığı araştırmada, 18 yaş altı gençlerin yarısından fazlasının bahis oynadığı tespit edildi. Aileleri uyararak yetkililer, önlem alınmadığı takdirde kumar bağımlısı bir neslin yetişeceğini vurguluyor.

2009'da yürürlüğe giren yönetmelik kapsamında 18 yaşından küçüklere bahis oynatılması yasak. Ancak denetlenen 2 bin 700 bayiden 92'si 18 yaşından küçüklere bahis oynattığı için kapatıldı. Birçok bayi de kurallara uymadığı için uyarı aldı. Öğrenciler şans oyunlarının yanı sıra internette, yete-

⁵ Hürriyet Gazetesi, 18 Ocak 2011

⁶ Samanyolu Haber, 06 Şubat 2011

rince denetlenmeyen bahis sitelerinde de kumar oynuyor. Bugüne kadar 200'den fazla bahis sitesine erişim engellendi.

Spor Toto teşkilatı ile Milli Eğitim Bakanlığı, gençleri korumak için koordineli çalışmalar yürütüyor. Bahis oynadığı tespit edilen öğrencilerin aileleri bilgilendiriliyor. Bağımlılık seviyesinde olan öğrenciler rehabilitasyona tabi tutuluyor. Emniyet de boş durmuyor. Ancak tüm bu çabalara rağmen okul yakınlarında bulunan bayiler, gençlerin bu tür oyunlara alışmasına zemin hazırlıyor. Polis, öğrencilere para vererek bahis bayiiine gönderiyor. Böylece kurallara uymayan bayiler tespit edilerek, gereken yasal işlem uygulanıyor. Ancak tüm bu çabalar gençleri bahis oyunlarından uzak tutmaya yetmiyor. Okul yakınlarında bulunan bayiler, çocukların bu tür oyunlara alışmasına zemin hazırlıyor. Market, büfe, bakkal sahiplerinin gıda işi ile birlikte bahis bayiliği yapmaları da teşvik edici rol oynuyor. Spor Toto Teşkilatı Başkanı Bekir Yunus Uçar, işletme ruhsatı alan her işyerinin bahis oynatmaması için önlem alınması gerektiğini hatırlatıyor. Uçar, "*Bayileri ticari anlamda sınırlandıramayız. Büfeler, ruhsat aldığı sürece aynı anda 2-3 iş yapabilir. Ancak biz münhasır bayilik sistemini teşvik ediyoruz.*" diyor. Öncelikli hedeflerinin şikâyet kaynaklı bayi kontrollerini sürdürmek olduğunu ifade eden Uçar, herkesin duyarlı davranmasını, kurallara uymayan bayilerin emniyet ve kendilerine bildirilmesini istiyor. Okul müdürleri ve ailelere de sorumluluk düştüğünü hatırlatıyor.

İstanbul Spor Toto ve At Yarışları Ganyan Bayileri Esnaf Odası Başkanı Fevzi Kuvvet de bazı bayilerin çocuklara bahis oynattığını doğruluyor. Bayilerin daha iyi kontrol edilebilmesi için kendi meslek odalarına kaydolmaları gerektiğini söylüyor. İddaa bayilerinin yüzde 60'ının belediye ruhsatının olmadığını, yüzde 40'ının ise kebabçı, büfe ve benzeri uygun olmayan yerlerde faaliyet gösterdiklerini anlatıyor. Kuvvet, bahis bayilerinin okul ile cami yakınlarında bulunamayacağını da belirtiyor.

Eğitim Bir-Sen Genel Sekreteri Halil Etyemez, öğrencileri şans oyunlarından uzak tutmak için devletin ve ailelerin üzerine vazifeler düştüğünü söyledi. Eğitim sürecinde okulların çevresinde çocukları şans oyunlarına teşvik edici yerlere engel olunması ve bu oyunlara merak uyandıran reklamların azaltılması için de çalışma yapılması gerektiğini belirten Etyemez, aileleri ve okul yönetimlerini de hassas olmaları konusunda uyardı.

Şans oyunları kumar olarak görülüyor.

Uzmanlar gençlerdeki bahis alışkanlığının kumara kadar gidebileceği noktasında aileleri uyarıyor. Ege Üniversitesi Sosyoloji Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Ercan Tatlıdil, ergenlik döneminde şans oyunlarına alışan çocukların ilerleyen yaşlarda kumar bağımlısı olabileceğini vurguluyor. Psikolog Orhan Keskin de toplumun belli bir kesiminde şans oyunlarının kumar olarak değerlendirilmediğini belirterek, böylece gençlerin kolay yoldan para kazanmaya yöneldiğine işaret ediyor.⁷

İNTERNET OYUNLARI

Milli Piyango İdaresi, sanal ortam üzerinden oynatılan kanun dışı oyunların engellenmesi, vatandaşların bu konuda bilinçlendirilmesi ve ilgili kuruluşlar arasında işbirliği yapılması hükmü doğrultusunda tespitlerini İletişim Başkanlığına göndermeye başladı. Bu çerçevede son 2 yılda İdare, 156

⁷ Samanyolu Haber, 06 Şubat 2011

adet Türkçe yayın yapan kumar ve bahis sitesi tespit etti ve bunları hemen Telekomünikasyon İletişim Başkanlığına iletti.

Türkiye’de oyun oynatan yabancı siteleri de saptayan Milli Piyango İdaresi, bu süreçte 2007 yılında 47, 2008 yılında 57, 2009 yılında da 76 site için Telekomünikasyon İletişim Başkanlığına başvuru yaptı. Başkanlık da, sanal ortamda kumar oynattıkları gerekçesiyle 2007 yılında 12, 2008 yılında 34, 2009 yılında da 32 siteye erişimi engelledi. Böylece sanal kumar ve bahis oyunlarıyla mücadelenin başlamasından bu yana haklarında işlem istenen site sayısı 295, inceleme sonrası erişimi engellenen site sayısı da 121 olarak belirlendi.

Bilgisayar oyunu oynamak için evdeki altınları verdi

İzmir’in Bayraklı ilçesinde, **12 yaşındaki çocuğun bilgisayar oyunu oynamak için** ailesinden habersiz getirdiği altınları kabul eden internet kafe sahibi hakkında, “suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi” suçundan işlem yapıldı. Evindeki iki çeyrek, bir yarım ve bir tam altının yerinde olmadığını fark eden M.S.(49), oğlu O.S.’nin(12), altınları bilgisayar oyunu oynamak için alarak internet kafesinin sahibi A.K.’ye(27) verdiğini öğrendi. M.S.’nin polise başvurup şikayetçi olması üzerine, Özkanlar Polis Merkezine çağrılan internet kafe sahibi A.K.’nin ifadesi alındı. Hakkında “bir suçun işlenmesiyle elde edilen eşyayı satın alan veya kabul eden kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır” hükmünün yer aldığı TCK.nun 165. maddesi gereğince işlem yapıldığı öğrenilen A.K., savcının talimatıyla ifadesinin alınmasının ardından serbest bırakıldı.⁸

İnternet Üzerinde Yasadışı Kumar ve Bahis Oyunları Denetleniyor

Milli Piyango İdaresi Genel Müdürü sanal ortamda oynatılan yasa dışı kumar ve bahis oyunlarının engellenmesi, kontrol altına alınabilmesi ve reklam yayınlarının durdurulması amacıyla çıkarılan **Sanal Ortamda Oynatılan Talih Oyunları Hakkında Yönetmelik** kapsamında, internet sitelerinin yakın takibe alındığını söylüyor. Gerek çocuk ve gençlerimizin bu sitelere erişiminin kolaylığı sebebi ile bağımlıların sayısında artışa yol açmasının önlenmesi, gerekse devlet gelirlerinin korunması gerekliliği ile çıkarılan Yönetmeliğin ardından bu tür sitelere karşı harekete geçtiklerinden bahsediyor.

Yönetmeliğin uygulamaya girdiği 14 Mart 2006 tarihinden bu yana Milli Piyango İdaresi Talih Oyunları Dairesince haklarında inceleme yapılan sitelerden 110 una ait inceleme dosyaları, Teftiş Kurulu Başkanlığına gönderildiği ifade ediliyor. Dosyalarda yer alan 28 site sahibi hakkında Asliye Hukuk Mahkemelerinde Men-i Müdahale davası açılırken, bu davalardan bugüne kadar 1’inin sonuçlandığı ve ilgili siteye Türkiye’den erişimin engellendiği belirtilmektedir. Diğer davalar ilgili mahkemelerde devam ederken, bu süreçte Cumhuriyet Savcılıkları ile Asliye Hukuk ve Sulh Ceza Mahkemeleri tarafından 39 adet siteye erişimin engellenmesi kararı da verilmiş.

SANAL TUZAK: İNTERNET KUMARHANELERİ

Sanal Kumarhane bağımlılığının gün geçtikçe arttığı, ilk aşamada bedava kumar oynatan sitelerle gençlerin kumara alıştırıldığı, ailelerin sanal kumarın bir bağımlılık ve hastalık olduğunu bilmedikleri, Türkiye’de internet üzerinden kumar ve bahis oynayanların sayısının 1,5 milyonu bulduğu, Türki-

⁸ Vatan Gazetesi, 15 Şubat 2011

ye’de online casinoların yıllık cirosunun 1 milyar doları aşmış olduğu, ATO Başkanı’nın ifadesiyle “Gençlerimizin bağımlılığa tıklandığı, sanal kumarın teknolojik bela ve çağın vebası” olduğu vurgulanmaktadır.⁹

Sanal Tuzak: İnternet Kumarhaneleri" adını taşıyan Ankara Ticaret Odası (ATO)'nın son raporunda, internet kumarhaneleri merccek altına alınarak, sanal kumarın tıpkı alkol, uyuşturucu gibi bir bağımlılık, bir tür hastalık olduğuna ve Türkiye’de bu hastalığa yakalananların sayısının giderek arttığına dikkat çekiliyor.

Bilgisayar ve internet kullanımı yaşam kalitesinin bir göstergesi. Ancak nimetin maddi külfeti yanında zararları da var. Rapora göre Türkiye’de 8 milyon bilgisayar buna bağlı olarak 6.2 milyon internet kullanıcısı bulunuyor. Hanelerin yüzde 7'sinde internet erişimi mevcut. Bilgisayar sahibi olanların çoğunluğu genç ve internet kullanıyor. DİE’ye göre Kullanıcıların yüzde 41’i işyeri yüzde 41’i internet kafe ve yüzde 32’si evde internete erişiyor.

Türkiye’de kumarhane yasak. Ancak internete taşınan kumarhaneler bağımlılarına zahmetsiz kumar oynama olanağı sağlarken, yeni bağımlıların sayısı da gün geçtikçe artıyor. İnternet yaygınlaştıkça tıpkı gelişmiş ülkeler gibi Türkler de sanal kumar bağımlılığı olarak adlandırılan bu hastalığın pençesinde kıvranıyor. Milyonlarca Türk internete "tıkıyor" ve kolayca sanal kumarhanenin kapılarından giriveriyor. Evde ya da internet kafede oturup yalnız ya da arkadaşlarıyla zaman zaman da ebevenleriyle sanal kumarhanenin kapısını tıklayan Türkler; 21, Rulet, Poker oynayabiliyor, dünyanın dört bir yanındaki futbol, basketbol, at yarışı, boks, tenis maçları için iddiaya girebiliyor.

Kumar sitelerinin büyük çoğunluğu yurtdışı kaynaklı. Ancak Türk pazarının büyüklüğü yabancı bahis ve kumar şirketlerinin iştahını kabartıyor. Siteler birbiri ardına Türkçe’ye geçiyor. Türkçe bahis ya da kumar oynatan sitelerin sayısı artık yüzlerle ifade ediliyor.

Milyar Dolarlık Sanal Kumar

Türkiye’de internet üzerinden kumar ve bahis oynayanların sayısı **1.5 milyonu buluyor**. Milli Piyango İdaresi’ne göre Türkiye’de online casinoların yıllık cirosu 1 milyar dolara ulaşmış durumda. İngilizlerin Türkiye’de yaptığı bir araştırmaya göre ise bu rakam 5 milyar doları buluyor.

Üstelik bu paradan vergi de ödenmiyor. Havale, kredi kartı gibi yollarla ciddi miktarda bir para yurtdışına transfer ediliyor. Kumar oynayanlara ve bahisçilere ulaşmak ve ödeme açısından faydalanmak için sanal POS karşılığı Türk bankalarına 10 milyon dolar ücret önerileri götüren şirketlerin olması Türkiye’deki kumar pazarının ulaştığı boyutu gözler önüne sermeye yetiyor.

Yasadışı Bahisin Adresi Güneydoğu

Yasadışı bahis oyunlarında, bu tür oyunların en çok yoksulluğun yaşandığı Güneydoğu’da oynandığı görülmektedir. Sadece Diyarbakır’da 200 bahis oynatan yer var ve haftada 5 milyon liralık bahis oynanıyor. 'Sanal Tuzak; İnternet Kumarhaneleri' başlıklı rapora göre, internet üzerinden kredi kartı ile oynanan bahis nedeniyle Güneydoğu’da yaşayan binlerce insan borçlanarak tefecilerin eline düşmektedir. Haftada ortalama 5 milyon lira bu çarkın içerisinde dönmektedir. Ülke genelinde ise bu sektö-

⁹ Sanal Tuzak: İnternet Kumarhaneleri” Raporu – Ankara Ticaret Odası

rün cirosu yıllık 1 milyar dolar. Söz konusu sektörde dönen paradan vergi de ödenmemekte ve hava- le, kredi kartı gibi yollarla ciddi miktardaki paralar yurtdışına transfer edilmektedir. Güneydoğu'da çok sayıda kişinin batmasına, yuvaların dağılmasına yol açan yasadışı bahis şimdi de yeraltında ve internette faaliyet gösteriyor. Ancak kayıt dışı olması nedeniyle gerçek rakamlar bilinmiyor.

Bir "TIK"ta Bağımlılık

Sanal kumarhanelere bir "tik" ile girilip 10 cent ile oynamaya başlanabiliyor. Buna karşılık üst sınır bulunmuyor. İnternetteki kumar siteleri reklamlarını internetteki siteler üzerinden yapıyor. Örneğin her hangi bir servis sağlayıcısından maile bakmak için girildiğinde bu kumar sitelerinin reklamına rastlanabiliyor. Kumarhaneye girmek için "tıklamak" yetiyor. Yeni kumar bağımlıları yaratmak için siteler eğitim de veriyor. Bazı kumar siteleri yeni başlayanlar için öğrenme amaçlı bir menü bile oluşturmuş. Bazı casinolarda cep telefonundan Blackjack veya Video Poker oynanabiliyor. Bunun için GPRS veya Java destekli bir telefon yeterli oluyor.

Sanal kumarcılarının yakından tanıdığı ünlü playtech yazılımlı kumarhaneler kameralı canlı oyunlarında kullandığı bayan kurupiyerleri ile çok popüler. Bu kumarhanelerde ekstra bonuslar da mevcut. Bu tür kumarhaneler o ay içinde kredi kartı dışında yatırılan her paraya bonus veriyor. Bu sayede kredi kartına ödeyecekleri işlem komisyonlarını oyunculara dağıtıyorlar.

Bankalar da Kazanıyor

Sanal kumar oynamak için en çok kullanılan ödeme şekli kredi kartı. Müşteri, kredi kartı numarası ve kartın arkasında bulunan CVC numarasını vererek sitenin hizmetinden yararlanabiliyor. Bankalar internette oynanan kumarda kredi kartından nakit avans çekilmiş gibi işlem yapıyor, müşteriye günlük faiz uyguluyor. Oyuncu kaybetmek istemeyen kumar siteleri bunun da önlemini almış. Faiz ödemek istemeyen müşterileri için havale ile ödeme kabul ediyorlar. Ancak merkezi yurtdışında bulunan bu şirketlere para transferi daha pahalıya geleceğinden, şirket Türkiye'de bir temsilcinin hesap numarasını vererek bu işlemleri yürütüyor. Fakat temsilci ile şirket arasında anlaşmazlık olduğunda şirket sorumluluk kabul etmiyor. Bu nedenle oyuncu ilk kumarını temsilciye para transfer ederek oynuyor.

Sanal Kartlar Revaçta

Kullanıcıların kredi kartı bilgilerini vermekten korkmaları nedeniyle kredi kartına bağlı "sanal kart" kolaylıkla alınabiliyor. Kartın limiti kullanıcı tarafından belirleniyor. Sadece internette yapılan alışverişlerde kullanılıyor. Alışveriş bittikten sonra bu kart başkaları tarafından kullanılamıyor. Sisteme kayıtlı binlerce kullanıcı var. Türkiye tüm dünyadaki sanal kart kullanımında oldukça önlere.. 2002 yılında Europay'in yaptığı araştırmada tüm dünyada ABD'den sonra en çok sanal kart kullanan ülke Türkiye. Sanal Kart pek çok banka tarafından veriliyor.

Siteler Nasıl Kuruluyor?

Adları e-kumar, sanal kumar, internette kumar, online Casino, online kumar olarak değişiyor. Rapora göre Gibraltar, Hollanda Antileri, Güney Afrika, Dominik Cumhuriyeti, Cebelitarık, Grenado, Güney Kıbrıs gibi ülkelerde kurulan şirketler ortalama 100 bin dolar ödeyerek lisans alıyorlar. Ülkeler-

den resmi lisans alan kumarhaneler İnteraktif Oyun Konseyi'ne bağılı bulunuyor. Konsey bu şirketlere yazılım, muhasebe, sigorta desteğı veriyor. Çeşitli ödeme şekilleri ile faaliyet gösteren bu şirketler bankacılık hizmetlerinden yararlanarak sitelerinde kumar oynayanları yakın takibe alıyorlar. Neteller (ATM sisteminden para çekme-yatırma), bankaya havale, kredi kartı, Western Union (para transferi), çek gönderme, fire pay (Neteller'in bir başka yöntemi) gibi yöntemleri kullanan kumar şirketleri kredi kartı gibi yöntemlerde her türlü bilgiyi oyunculardan talep ediyorlar. Örneğın Neteller sisteminde online casino'ya girildikten sonra "Neteller" yönteminin seçilmesi halinde casino sitesinden başvuru yapılıyor. Oyuncuya hesap numarası, güvenlik kodu ve şifre veriliyor. Raporda oyuncular ile yapılan sözleşmede anlaşmazlık halinde sitenin ait olduğı ülkenin yasalarının geçerli olduğı belirtiliyor. Örneğın "Anlaşmazlıkların halinde Gibraltar yasaları geçerlidir" ibaresi yer alıyor. Ancak oyuncular Gibraltar'ın bir ülke ve nerede olduğunu dahi bilmiyor. Üyelik yaş sınırı genellikle 18 olmasına karşın hizmet verilen ülkenin kanuni yaş sınırı esas alınıyor.

Kumar ve Bahis Nasıl Oynanıyor?

Siteye kayıt yaptırmak için isim, adres, e-mail, doğum tarihi gibi bilgiler isteniyor. Sonra müşteriye bir hesap açılıyor. Müşteri bu hesaba Türk Lirası ya da döviz cinsinden para gönderiyor. Para yatırırken daha çok kredi kartı tercih ediliyor. Kredi kartı bilgilerini vermek istemeyenler ise havale gönderiyor. Bu arada şirket oyunculara "Havale dekontuna bahis ya da casino içindir yazmayınız" notu iletiyor. Bunların dışında siteler "neteller, netpay" gibi alternatif ödeme şekli önerebiliyor. Genellikle yüzde 2-3 oranında transfer ücreti kesiliyor. Oyuncu kazandığı ilk gerçek kumar ya da bahisten sonra fotoğraflı resmi bir kimlik belgesi göndermek suretiyle kayıt bilgilerini teyid etmek zorunda bırakılıyor. Bilgilerin doğruluğı kanıtlanmadığı zaman ödeme yapılmıyor anlaşma feshediliyor.

İlk Türk Kumar Sitesini bir ABD'li Kurdu

İlk Türkçe kumar sitesini 2000 yılında Türklerin sanal kumara ilgisini farkedene Anthony Mataye adlı bir Amerikalı kurdu. Kumar tutkunlarının yüzde 2.5'ini Türklerin oluşturduğunu ortaya çıkaran Mataye Güney Amerika yakınlarındaki Antigua isimli bir adaya giderek kumar lisansı aldı. Siteye isim olarak da Türkçe'de oyun kağıtlarında en çok kullanılan kelimelerden biri olan "as" sözcüğünün içinde olduğı ascasino.com'u seçti.

Bahis Skandalı

Yasa dışı bahis oynatan ve şike olaylarına karışan 8'i futbolcu, 1'i teknik direktör 75 kişilik şebekenin yıllık 50 milyon dolar haksız kazanç elde ettiğı ortaya çıktı. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nca 11 il ve 3 ilçede yasa dışı bahis oynatan ve şike olaylarına karışan şebekeye yönelik başlatılan soruşturma sonucunda, çökertilen çetenin bu yolla yılda 50 milyon dolar haksız kazanç sağladığı ortaya çıktı.

Bochum Araştırması

Yasa dışı bahsi Kıbrıs üzerinden oynatan ve kazanılan paraları yurt dışındaki bankalara açılan hesaplara transfer eden bir şebekenin, bir süre önce Almanya'nın Bochum Savcılığı'nca ortaya çıkarılan bahis skandalıyla bağlantısı olup olmadığı da araştırılmış, yapılan operasyonlarda futbolcular gözaltına alınıp yargılanmışlardır.

Soruşturma kapsamında 7 aydır şebekenin Diyarbakır'da bulunan elebaşlarının teknik takiple izlendiği, bu şahısların bazı maçlar öncesinde futbolcularla telefon görüşmeleri yaptıkları ortaya çıktı. Şebeke üyelerinin ismi açıklanmayan bir kaleciye, "*Bu maçta 3 gol yemelisin. Bahisler 3 gol farkına göre yatırıldı*" dedikleri, kalecinin de "*Ben 3 gol yerim de bizim forvet 1 gol atarsa ne olacak*" karşılığı verdiği, şebeke üyesinin ise, "*Sen 3 gol yemeye bak, gerisini düşünme*" dediği dosyada yer aldı.

FOREKS

Forex' de dolandırıcıların eline düşmeyin

100 dolarınız bir haftada nasıl 5000 dolar olur?" şeklindeki reklamlarla İnsanların "Kolay para kazanma" hayallerini kullanan Forex piyasası, yüzbinlerce kişiyi mağdur ediyor. Uzmanlar vatandaşları uyarıyor. İnsanların "Kolay para kazanma" hayallerini kullanan Forex siteleri, verdikleri reklamlarla "küçük meblağlı paralarınızı birkaç günde binlerce dolara çevirmeyi" vaad ediyor. Bu sahte vaadlere kolayca kanan binlerce kişi ise ellerindeki paraları da yitiriyor.

Forex Nedir ?

İngilizce "Foreign Trade" kelimelerinin kısaltması olan Forex'i uzmanlar, bir milletin para biriminin bir başka milletin para birimiyle takas edilmesine olanak sağlayan, internet üzerinden yapılan bir döviz alışverişi" olarak tanımlıyor.

Bütün dünyada döviz parite fiyatları bu piyasada belirleniyor. Forex işlem hacmi bakımından dünyanın en büyük finansal piyasası. Burada günlük işlem hacmi 1.5 ile 3 trilyon dolar arasında değişiyor. Fiziksel bir değiş tokuşun olmadığı, bütün işlemlerin internet üzerinden yapıldığı piyasa, Türkiye'de aracı kurumlarla temsil ediliyor. Ancak Forex piyasası herhangi bir düzenlemeye tabi olmadığı için bugüne kadar yüz binlerce mağdur yarattı.

Türkiye'de herhangi bir kurumun denetlemediği Forex, insanları cazip kaldıraç sistemiyle ağına düşürüyor. Bu sisteme göre siz 1000 dolar paranızla 100 bin dolarlık döviz alış verişi yapabiliyorsunuz. Bazı aracı kurumlar 1'e 400 oranlarında kaldıraç imkanı veriyor. Bu sistem, teknik olarak inanılmaz kar etme şansı tanıyor. Ancak bu aynı zamanda aynı oranda zarar etme ihtimalini de doğruyor. Türkiye'de bu işi ciddi bir şekilde yapıp saygınlık kazanan firmalardan çok, off-shore bankalar aracılığıyla bu işi yapan aracı kurumlar olduğunu dile getiren uzmanlar, vatandaşları uyarıyor.

Mağdurlar Anlatıyor

Konuyla ilgili olarak görüştüğümüz Forex mağdurları, çok ciddi dolandırıcılık olayları yaşandığını, bu piyasaların denetlenmemesi yüzünden yüzbinlerce kişinin mağdur olduğunu ifade ettiler. Ş.T dolandırıcılığı şöyle anlatıyor: "İşsiz olduğumuz dönemde, kariyer sitelerinde yayınlanan "Para Piyasalarına Trader aranıyor" ilanlarına başvurduğum. Gittiğim şirkette, kısa bir eğitimle "Para Piyasaları Uzmanı" olacağımı ve önemli şirketlerde çalışabileceğimi söylediler. Ben de iş sahibi olabileceğim için sevinerek verdikleri "Ücretli" derslere katıldım. Derslerde daha önce adımı duymadığım Forex piyasalarıyla yüz binlerce doların nasıl kolaylıkla kazanılabileceğini anlattılar. Verdikleri "Sözde" eğitimi tamamladıktan sonra aslında herhangi bir şirkette işbaşı yapmayacağımı anlamıştım. Ancak kolay para kazanma hırsı gözümü bürüdüğü için eğitmenlerin bize "Tavsiye" ettiği hesaba borç-harc

4000 dolar para yatırdım. Artık eğitimde gördüğüm gibi kısa zamanda yüz binlerce dolar kazanabilirdim. Ancak "Deneme" hesaplarında çok güzel çalışan platformun, gerçek hesapta hiç de istediğim gibi çalışmadığını gördüm. Kısa zamanda yatırdığım binlerce dolar havaya uçtu. Forex piyasası kayıtdışı olduğu için herhangi bir yere şikâyet etme şansı da bulamadım"

Foreks Firmaları Nasıl Dolandırıyor?

Forex konusunda uzun araştırmalar yapan Ömer Öğüt, dolandırıcı firmaların kullanıcılarına kendi işlem masalarını verdiklerini belirterek, "İşlem masası olan tüm firmalar sizin pozisyonlarınızı görüp size karşı işlem yapabilirler. Bu da şu anlama gelir: Siz o firmalarda işlem yaparken firmaya karşı işlem yaparsınız. Yaptığımız işlem firma bünyesindedir. Piyasaya çoğunlukla iletilmez. Böylelikle sizin kar elde etmeniz firmanın zararı, sizin zarar etmeniz ise firmanın kazancı olacaktır. Bu firmalar sizin kar ettiğinizi gördüğünde işlem masasına müdahale etmektedir. Yani sizin zarar etmenizi sağlamaktadırlar" dedi.

Gerçek İşlem Yaptırmayan Aracı Kurumlar

Bazı sözde aracı kurumların müşterilerinin yaptığı işlemleri gerçekte işlemediğini söyleyen Öğüt, "Yani gerçekte ortada bir alım satım işlemi ya da bir banka söz konusu değildir. Yapılan (sözde) işlem aracı kurumla müşteri arasında gerçekleşen bir bahis gibidir. Bu işlemlerin sonunda zarar etmeniz kaçınılmazdır ve hiç bir hak iddia edemezsiniz" dedi. Bu tür aracı kurumların bilinen bankalar yerine off-shore bankalar kullandığına dikkat çeken uzmanlar, vatandaşları bu konuda uyarıyor.

SPK Başkanı'nın Uykularını Kaçıran Piyasa

Türkiye'de Forex piyasasının günlük işlem hacminin 2.5 milyar dolara ulaştığını söyleyen Sermaye Piyasaları Kurulu Başkanı Prof. Dr. Vedat Akgiray, bu piyasanın kendisini çok korkuttuğunu söyledi. Forex'i kimin denetleyeceğine biran önce karar verilmesi gerektiğine işaret eden Akgiray, "*Forex işi bir şekilde gidiyor. Her an bir şey olacak diye ödüm patlıyor. Günlük işlem hacmi Türkiye'de 2-2.5 milyar doları geçti. Kimse görmüyor, kimse duymuyor*" dedi.¹⁰

VE ŞANS OYUNLARI ŞANS GETİRMEDİ İŞTE PİŞMAN OLANLAR:

"Milli piyango bileti aldığım için pişmanım"

Edirne'de 11 yıl önce Milli Piyango'dan büyük ikramiyeyi kazanan Ayhan Yalçınkaya zengin olduktan sonra bıraktığı memurluğuna dönmeye çalışıyor. Parayı bulunca hayatının değiştiğini belirten Ayhan Yalçınkaya huzurunun bozulduğunu kötü günler geçirdiğini ve Milli Piyango bileti aldığı için pişman olduğunu söylüyor.

Milli Piyango talihlisi donarak öldü

Denizli'nin Sarayköy ilçesine bağlı Tırkaz köyünde 40 yıl önce Milli Piyango biletine büyük ikramiyeye çıkan Mehmet Sarıoğlu yaşadığı baraka tipi evde donarak öldü.

---

¹⁰ Haber7.com – 05 şubat 2011, Ali YİĞİT

Marangozluktan para babalığına

Denizli'nin Çivril ilçesinde marangoz olarak geçimini sağlayan Osman Kaplan çeklerini ödeyemediği için hapse girmiş ve 1999 yılında hapisten çıktıktan 2 gün sonra sayısal lotodan 340 milyar lira kazanmış. İki çocuk babası Kaplan'ın ilk işi eşinden boşanmak olmuş. Ardından İzmir'de Pınar Şirin adlı şarkıcıyla 20 milyar lira harcayıp Hilton'da nişan yapmış ve 6 ay sonra ayrılmış. Hızlı yaşayan Kaplan'ın parası kısa sürede tükenmiş

"Talih bize huzur değil felaket getirdi"

Milli Piyango'nun 1990 yılbaşı çekilişinde 1 milyar 250 milyon lira kazanan Adanalı Cem Postacı paranın kendisine aradığı huzuru vermediğini söyledi. 1996'da oğlunu trafik kazasında kaybeden Postacı "Talih kuşu bize huzur değil felaket getirdi" diyor.

"Eşime kalmasın diye hepsini harcadım"

53 yaşındaki Mustafa Savgan'ın macerası ise çiçekçi bir kadının kendisine 2 lira harçlık vermesiyle başlıyor. Bu parayla piyango bileti alan Savgan 1978 yılında 10 bin lira ikramiye kazandı. Savgan eşinden ayrılmak istedi ama ayrılamadı. "Paralar eşime kalmasın diye harcamaya başladım.150 memurun maaşını 2 ayda yiyordum. Lokantalarda ödediğim hesabın 5-6 katını bahşiş olarak bırakıyordum. Sonunda paraları tükettim.

Kızı evi terk etmiş

1984 yılında aldığı bilete 7 milyon lira isabet eden Orhan Ulusoy'un huzur içindeki hayatı ancak 3 sene sürebilmiş. İşleri ters gittiği için kızı evi terk etmiş. Oto yedek parça dükkânı bulunan ve minibüsçülükle uğraşan Ulusoy paranın eline geçmesiyle kendisinden para isteyenlerin sayısının da arttığını belirtti. Ulusoy "Hiç rahat bir yaşantım olmadı; bir arkadaşım 'bu para sana felaket getirir' demişti dediği çıktı.

"70 milyonun âhı var"

Evli ve 3 çocuk babası olan Nusrettin Çınar'a da Turhal'da Milli Piyango'dan 6 milyar lira çıktı. Önce yurt dışına giden Çınar otobüs alarak Turhal'a şehirlerarası otobüs şirketi kurdu. İşleri iyi gitmeyen Çınar 1995 yılında iflas etti.

"Para beni perişan etti"

Ali Atıcı çay ocağı işletirken 2004'te sayısal lotodan 543 bin YTL kazanır. Parayı aldıktan sonra memleketi Erzincan'a yerleşen Atıcı boşandığı eşi ve çocuklarını İsviçre'ye gönderir ve ikinci evliliğini yapar ancak ondan da ayrılmaya karar verir. Atıcı Doğu Beyazıd'a gidip 14 yaşındaki A.K.'yi başlık parasını verip evine götürür. Gelişen olaylar zincirinde A.K. babası Arif K.'ya teslim edilir. Ali Atıcı'nın pişmanlık dolu sözleri ise şöyle: "Hayal edemeyeceğim kadar zengin oldum ama hayatım da alt üst oldu. Huzurum kaçtı. Geceleri gözüme uyku girmez oldu. Lotodan çıkan para beni perişan etti."

DEĞERLENDİRMELER

Milli piyango, at yarışları, spor loto-toto derken türlü türlü bahis oyunları çıktı piyasaya. Özellikle İddaa ve son olarak da paralı internet oyunları. Son yıllarda fırtına şiddetinde esen bu rüzgârın tek ve ortak adı, kumar. Gittikçe daha fazla çekicileştirilen, daha estetik kılıflara sokulan, zevkli hale getirilen, daha detaylara inen, daha çok takip ve işçilik gerektiren kumar oyunları. Her tarafta ve ne zaman istersen... Evet, kumar hiç bu kadar kolay olmamıştı.

Takip ve işçilikten söz etmişken, bu kelimelerin kumara meşruiyet kazandırmak için öne sürülen kelimeler olduğunu da belirtelim. Ve bir parantez açalım: Mesela, İddaa oynayan ve bütün Avrupa liglerini takip eden, futbolcuların tek tek performansından takımın genel durumuna kadar tüm unsurları hesaba katan, yani bu işe ciddi bir mesai ayıran ve sonra attığı zar tutunca “abi ben o kadar uğraştım çalıştım takip ettim, analiz yaptım da kazandım, bu para haram olamaz” diyen kişiler oluyor. Özellikle üniversite öğrencilerinin rağbet ettiği bir akıl yürütme biçimi bu. İddaa ve ekip halinde oynanan internet oyunları falan söz konusu olunca...

Şans unsurunun devrede olduğu, kişinin ne kadar kazanıp ne kadar kaybedeceğinin belirsiz olabildiği, bir kişinin kazanırken diğer kişinin kaybettiği, yani birinin kederiyle diğerinin mutlu(!) olduğu, kişinin emeğinden çok daha fazlasını kazandığı, ortada herhangi bir imar ve inşa yokken yani topluma dokunan bir ürün olmadan bir sürü paranın döndüğü ve kazanıldığı tüm oyunlar vesaireleriyle beraber kumara girer. Ve bu oyunları kumar tanımının dışına çıkarmak için öne sürülen deliller, çoğunlukla bireysel ve psikolojik delillerdir. Nesnel kapsayıcılığı yoktur. Yani, eğer bu oyunu oynamazsam kendimi kötü hissediyorum, daha kötü şeylere meylediyorum, gibi şahsi nedenlerdir.

Bünyedeki psikolojik ve manevi boşluğun, ani bir maddi gelir ivmesiyle kapatılması anlamına gelir. Ani ve yüksek kazancın doğurduğu psikolojik mutluluk şiddetiyle bünyedeki başka açıkları kapatma arzusu. Farkında olarak ya da olmadan. Fakat anlık hissedilen bu mutluluk hiçbir zaman uzun vadeli olmaz. Birçok haber ve istatistik kaybedenler bir tarafa, kazananların da aslında kaybettiğini ortaya koyuyor. Büyük paralar kazanıp da sonra hayatı tepetaklak olanların hikayelerini tüm dünya biliyor. Üretime, inşaya dayanmayan ve topluma temas etmeyen emeğin getirdiği kazanç da huzur vermiyor tabii ki. Öyle ya da böyle bir kolaycılığın ürünü oluyor kumar.

Facebook, twitter, friendfriend ve benzeri sanal paylaşım platformları, buralarda türeyen çarpık karakterler nedeniyle sürekli eleştirilir. Bazen, haklı olarak suçun platformda değil orayı kendi niyetine göre şekillendiren insanda olduğu söylenir. Doğrudur. Fakat bu işlerde her zaman platformun, mekanın, zeminin belli bir kısırtıcılığı, dayanılmazlığı, sürükleyiciliği oluyor. Bu yüzden kumar hadisesinde mekanların çok önemi var. Hani bazen bir yerde dedikodu yapılıyorsa ve siz de oradaysanız, mekanı terk etmek tek çözümdür ya, kumar olayında da bu oyunun oynandığı reel veya sanal mekana özellikle az da olsa eğilimi olanların hiç girmemesi gerekiyor. “Şu siteye girersem, şu mekana gidersem, şunu takip edersem kendimi tutamıyorum” diyen kişilerin itiraflarıyla dolu internet. Bunların bir kısmı kendilerine aynada bakıp “Ben de mi?” diye şaşırın insanlar. Bu insanlar sadece sosyo-kültürel düzeyi düşük kesimin insanları değil. Tehlikeyi fark edemeyecek düzeyde zekadan yoksun insanlar değiller bunlar; hatta bu oyunları en iyi derecede oynayan insanların çok zeki olabildiklerini söylemek mümkün. Zihinleri, zekaları işliyor; ama sağlıklı işlemiyor. Yani kumar aptalların değil; ama kalbi ve zihni sağlıksız çalışanların işi...

Kazanan Hep Şirketler!

Mekan dedik, Facebook'taki kumar çılgınlığına bakalım: "Sosyal içerik özelliklerinin yanı sıra kumar oyunlarıyla dünyanın en büyük oyun platformu olan Facebook'ta üye sayısı 200 milyona dayandı. Günde sadece 11 milyon üyenin Teksas Hold'em oynadığı bildirildi. Facebook tabanındaki oyunların yaratıcısı olan Playfish ve Zynga adlı şirketler ise mevcut durumdan oldukça memnun. Yetkililer, sosyal oyun platformlarının gelecek 5 yıl içinde büyük ivme kazanacağını ve bir süre sonra video oyunları endüstrisinin bundan rahatsız olabileceğini kaydetti." Şirketler, parayı götürenler durumdan memnun ve tek kaygıları diğer endüstrilerle aralarındaki ilişkiler. Memnunlar kadrosu, şunu da ekliyor: "Bu tip oyunlarda kavga ve aksiyon hakim değil. Burada oyunla oynayıcı arasında duygusal bir bağ oluşuyor. Bu oyunlara üye olan sayısı gün geçtikçe artacaktır". Sorun da bu duygusal bağda zaten. Birileri kazanıp(!) birileri kaybederken her zaman kazanan şirketler. Oyunları çeşitlendirip süsleyerek insanların zevklerini kışkırtan, insanları hazcı bağımlılıklara sürükleyen ve elde ettikleri gelirlerle de çeşitli evrensel kuruluşlara yardımda bulunarak göz boyamaya çalışan şirketler. Artıkça artan sağlıksız kalabalığı ağızlarının suyu akararak izliyorlar. Neredeyse herkes yeri gelince kapitalist üretim araçlarını eleştirmekte sınır tanımaz. Fakat yüz milyonlarca insan zevkleri için para akıtmaktan da çekinmiyor.

Örnekler çoksa da, olayın boyutlarını fark edebilmek için sadece facebook örneği yeterli aslında. Kumar özelliği taşıyan internet oyunları her zaman olduğu gibi özellikle gençlere saldırıyor. Üniversite gençliği gittikçe daha fazla meylediyor bunlara. Birçok kişi para kazanmanın ve kaybetmenin dışında oynama anındaki o hazzı müptela oluyor.

Öte yandan devletin de kumar oyunlarına destek verdiğini biliyoruz. Hem sıcak para dönüşü, hem de kesilen vergilerle ilgili olarak, bu işten devletin kazancı büyük. Bu sebeple bu bozulmaya göz yumuyorlar.

Liberalizmin getirdiği özgürlük arzusu, toplumun tamamında bazı düşünce ve inanç çarpıklıklarını da beraberinde getiriyor.

Kumar Bağımlılarına Profesyonel Bir Destek Gerekıyor!

Psikolojik Danışman Mehmet Dinç

Kumar oynama ya da kumarbaz dendiğinde genelde sigara dumanıyla kaplı bir odada, yeşil örtülü masaların başında kirli kâğıtlarla oyun oynayan insanlar veya Holywood filmlerinin Las Vegas sahneleri insanların aklına geliyor. Ancak bugün için kumar oynama şekli ve kumarbaz tipleri oldukça değişti. Bugün toplum içerisinde yaygınlığı %3- 8 arasında değişen ve oldukça geniş bir kesimin içinde yer aldığı kumar bağımlılığı zihnimizdeki görüntülerden çok daha farklı bir kitleyi içerisine alıyor.

Özellikle lise ve üniversite dönemindeki gençler arasında her geçen gün yaygınlaşan söz konusu problem kimi zaman can sıkıntısı sebebiyle internet üzerinden oynanan masum bir oyunla kimi zaman da heyecan olsun diye arkadaşlar arasında oynanan bir iddia ile başlıyor. Kazanmanın verdiği keyif ya da kaybedilenin telafisi amacıyla devam eden bu problem ciddi anlamda kronikleşme eğilimi göstermekte ve ilerleyici bir nitelik taşımaktadır. Bunun sonucunda ise kişi giderek artan miktarlarda oynama gereksinimi, kaybettiklerini geri kazanmak için yeniden oynama isteği, kumar için gereken parayı çeşitli yasadışı yollardan sağlama gibi özellikler göstermektedir. Her ne kadar bu

özellikleri hiç kimse kumar bağımlısı olmadan önce kendine yakıştıramazken, kumar bağımlılığı geliştikten sonra farklı davranması çok mümkün gözükmemektedir. Netice olarak da kumar bağımlılığı intihar girişimleri, iş kaybı, evlilik ve aile yaşamına ilişkin olumsuzluklarla sonuçlanmaktadır.

Bütün bağımlılıklarla ilgili söylenebilecek en önemli tavsiye olan hiç başlamamak hiç şüphesiz kumar bağımlılığı için de geçerlidir. Hiç kimse başlarken sonuçlarının hangi noktaya geleceğini göremez ancak başladıktan sonra hızlı bir şekilde hiç hayal edemediği zararı yaşar. En tehlikelisi ise zararları küçük görüp süreç içerisinde ciddi kayıplar yaşadıkten sonra dönülmez bir yolda olduğu inancına kapılmaktır. Ancak kişi hangi noktada olursa olsun böyle bir problemi yaşamaması halinde hemen geri dönmeye çalışmalı ve bu konuda mutlaka profesyonel bir destek almalıdır.

Kumar Oynatmada Türkiye Dünya Üçüncüsü

Araştırma: Fahri Sarrafoğlu

Türkiye’de internet üzerinden kumar ve bahis oynayanların sayısı 1.5 milyonu buluyor. Milli Piyango İdaresi’ne göre Türkiye’de “online casino”ların yıllık cirosu 1 milyar dolara ulaşmış durumda. İngilizlerin Türkiye’de yaptığı bir araştırmaya göre ise bu rakam 5 milyar doları buluyor. Üstelik bu paradan vergi de ödenmiyor. Havale, kredi kartı gibi yollarla ciddi miktarda bir para, yurtdışına transfer ediliyor. Kumar oynayanlara ve bahisçilere ulaşmak ve ödeme açısından faydalanmak için sanal POS karşılığı Türk bankalarına 10 milyon dolar ücret önerileri götüren şirketlerin olması, Türkiye’deki kumar pazarının ulaştığı boyutu gözler önüne sermeye yetiyor.

Şans Oyunları Giderek Yaygınlaşıyor

Milli Piyango, Sayısal Loto, İddaa, Şans Topu, 10 Numara, Kazı Kazan, Altılı Ganyan, Süper Loto gibi bahis oyunları her geçen gün yaygınlaşıyor. Özellikle futbol maçlarına bahis yapılarak oynanan "İddaa" oyunu futbolu bir 'kumar aracına' dönüştürdü. Milli Piyango 2003-2008 arası 3,6 milyar dolardan fazla kar elde etti. Devlet eliyle oynatılan sanal kumarlarda Türkiye 1 milyar dolarlık hacimle dünya üçüncüsü. Ülkemizde yaklaşık 1.5 milyon kişi internet üzerinden bahis oynuyor. Milli Piyango bayilerinden oynatılan oyunlar da hesaba katılınca bu sayının epeyce yüksek olduğu görülüyor. Devlet oynattığı "şans oyunu" adı altındaki kumardan, 2003–2008 arası 3,6 milyar dolardan fazla kar elde etti.

Kumardan Devletlerin Kasasına Yılda 70 Milyar Dolar

Uluslararası Mali Eylem Görev Gücü tarafından hazırlanan dünya kumar raporunda, sektörün devlet bütçelerine yılda toplam 70 milyar dolar katkı sağladığı belirtildi. Uluslararası yolsuzluklara karşı mücadele etmek ve bu alanda bilimsel çalışmalar yapmak üzere kurulan hükümetler arası bağımsız bir teşkilat olan Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force-FATF) adlı kuruluşun yayımladığı 'Oyun ve Casino Sektöründeki Duyarlılıklar' başlıklı raporda, dünya kumarı incelendi. Rapora göre, 150'nin üzerinde ülkede herhangi bir şekilde yasal kumar oynatılıyor, 100'den fazla ülkede casino ve kart oyunları yasal durumda bulunuyor, 100'den fazla ülkede piyango oynanıyor ve 60'tan fazla ülkede yarış ve spor bahisleri sektörü bulunuyor. Rapora göre aynı zamanda internet kumar sitelerinde de bir artış görülüyor. Küresel çapta gelirleri ise 15 milyar dolar dolayında; dünyada ayrıca önemli bir düzeyde yasadışı kumar faaliyeti de bulunuyor. Rapor internet kumarcılığını bu raporda incelemeye almadı.

Çocuklar ve Gençler Tehlike Altında

İnternette dönen sanal kumarın boyutları kaygı verici şekilde büyüyor. Türkiye’de faaliyet gösteren online casinoların cirosu 1 milyar doları geçmiş durumda. İnternette kumar oynayan bilgisayar kullanıcılarının büyük bir çoğunluğunu da kadınlar ve çocuklar oluşturuyor. Gibraltar, Hollanda Antilleri, Güney Afrika, Dominik Cumhuriyeti, Cebelitarık, Grenado, Güney Kıbrıs gibi ülkelerde kurulan şirketler ortalama 100 bin dolar ödeyerek lisans alıyorlar.

Kumar Yasadışı Fakat Sadece “Kağıt Üzerinde”

Kumar oynatılan yer basıldıktan sonra belediye zabıtalı tarafından mühürleniyor. Kumarhaneçiler bu mührü kırarak bu yerde tekrar kumar oynatıyorlar. Yani "mühür fekki" suçunu da işlemiş oluyorlar. Bu suça TCK 203. maddeye göre cezası 6 aydan 3 yıla kadar hapis veya adli para cezası öngörülüyor. Bu kişiler kumardan çok para kazandıkları için adli para cezası onlar için caydırıcı olmuyor. Böylece bu işi meslek haline getirenler, sadece piyonlarını değiştirerek bu işi yapmaya devam ediyorlar. Son dönemde Meclis, Kamu Alacaklarına İlişkin Yasa Tasarısıyla, kredi kartı kullanarak internet ortamında kumar oynayanlara, yüzde 20 oranında şans oyunları vergisi getirirken, Milli Piyango İdaresi de bu sitelere yönelik perdeleme çalışması yaparak tehlikenin önüne geçmeye çalışıyor. Kumar oynarken yakalanan kişiye Kabahatler Kanunu’na göre 140 TL para cezası veriliyor. Kumarhanelerle ilgili suçlar, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 135. maddesinde belirtilen ağır suçlardan olmadığı için, bu suçlar soruşturulurken teknik takip yapılamıyor.

Caydırıcı Yasalar Yok

Kumar oynamak ve oynatmakla ilgili daha caydırıcı düzenlemeler yapılması gerekir. Bu suçla ilgili para cezası, kumar sektöründe dönen parayla karşılaştırıldığında çok komik kalıyor. Ayrıca kumarın sosyal boyutu da çok önemli. Kumar, haberlere yansıdığı gibi, sadece zengin ve belli bir standardın üzerindeki insanlar tarafından oynanmıyor. Kenar mahallelerde ve fakir semtlerde de oynanıyor.

Sadece miktar değişiyor ama mantık aynı. Konuyla ilgili yasal düzenleme yapılmadığı için kumar siteleri, çocukların yaygın olarak kullandığı oyun sitelerine de reklam verebiliyor. Oysa ülkemizde, "Turizmi Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 5.6.1997 Tarihli ve 4266 Sayılı Kanun"la casinolar kapatılarak, kumar oynamak yasaklandı. O dönemde ülke ekonomisine büyük zarar vereceği yolunda eleştirilere maruz kalan bu uygulama aynı zamanda 'ailenin korunması' ve 'karaparayla mücadele' için de kaçınılmaz bir zorunluluk gereği çıkartıldı. Oysa bugün kumar oynamak ve oynamak yasak olduğu halde, internette sınır tanımaz bir Şekilde ağlarını ren 'sanal kumar' bırakın yetişkinleri çocukları bile ağlarına düşürebiliyor.

Dünyanın Gz zerimizde

Türkiye'de talih oyunları sektörü, Financial Times gazetesinin dikkatini çekti. İngiliz gazetesi, başkent Ankara'nın her sokak köşesinde piyango biletleri, büfelerde de sigara ve çikolatanın yanında spor toto kuponlarının satıldığını belirttiği analizinde, "Katı Müslümanlar için yasak olsa da laik Türkiye'de kumar oynamak utanç verici değildir" yorumunu yaptı. Gazete, devletin izinsiz bahis ve kumar sitelerine karşı girişimlerinin, daha çok küçük satıcıları ve onların devlet kasaları için yarattığı milyarlarca tutarında geliri korumayı amaçladığını ne sürüyor. Türkiye'de her türlü talih oyunun, teorik olarak devletçe kontrol ediliyor.

Sadece At Yarışı 30 Bin Kişi İstihdam Ediyor

Türkiye Jokey Kulübü, 1953 yılından beri bu alanlardaki faaliyetlerini sürdürüyor. Bahislerden elde edilen gelirin bir kısmı devlete; kalan kısmı ise, yarış ikramiyelerine ve yarışlık tesislerine ayrılıyor. Bu bağlamda Türkiye'de Şu anda 8 tane hipodrom bulunuyor. Türkiye'ye ithal edilen aygırlar, özel sektörde yetiştiricilik faaliyetlerinde bulunanlara hizmet veriyor. Türk atılık sektörü; TJK'nın profesyonel kadrolu elemanları, seyisler, at sahipleri, jokeyler, bayiler ve çiftliklerin bulunduğu 30 bin kişilik bir istihdam sahasını içinde barındırıyor.

Türkiye Yeşilay Cemiyeti'ne göre, "Şans oyunu deniliyor olması, onun kumar olmadığı anlamına gelmiyor. Kumar denilmesi ailelerin daha duyarlı olmasını sağlamaktadır."

Günümüzde hoşça vakit geçirmenin yollarından biri olarak görülen kumarın en hızlı Şekilde alışkanlığa dönüşen bir bağımlılık türü olduğu görülmektedir. Şans oyunları sadece bir eğlence aracı olarak görülse de istenilen heyecanın sağlanabilmesi için giderek artan miktarlarla oyuna devam edilmesi, kaybedilen paranın kazanılması için oyuna devam edilmesi, oyuna devam edebilmek içinse aile bireylerine yalan söylenmesi vs ile devam eden bir bağımlılık durumuna dönüşmektedir.

Kumar (Şans oyunları), isteyerek riske girme temelinde, kazanan ve kaybeden tarafların olduğu ve genellikle her iki tarafta da bir üretim işi olmaksızın servetin yeniden dağılımıdır. Çalışmadan kısa yoldan zengin olma yolu olarak gösterilen bu tür faaliyetlere katılmak da çok zor olmamaktadır.

Kumarın (daha geniş ifadesiyle Şans oyunlarının) topluma verdiği zararların bilinmesine rağmen ve üstelik ülkemizde kumar oynamanın yasak olmasına rağmen hemen her köşedeki büfelerde oynatılan Şans oyunları ile bu büfeler kumar oynama merkezleri haline gelmektedir. Oyun makineleri ile başlayan bağımlılık süreci, Kazı kazan, sayısal loto, spor toto, at yarışları, on numara gibi oyunlarla devam eden kumar tutkusu internet üzerinden ulaşılan kumar siteleriyle yeni bir boyut kazanmıştır.

İnternet yaygınlaştıkça tıpkı gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de sanal kumar bağımlılığı artmaya başlamıştır. Ankara Ticaret Odası'nın yayınladığı "Sanal Tuzak: İnternet Kumarhaneleri" adlı raporunda Türkiye'de internet üzerinden kumar ve bahis oynayanların sayısı 1.5 milyonu bulduğu açıklanmıştır.

Kadınlar ve Çocuklar Tehdit Altında

Yeni kumar bağımlılarının yüzde 75'ini sanal ortamda kumar oynayanlar oluşturuyor. Sanal kumarhanelerde daha çok erkeklerin kumar oynadığı şeklindeki değerlendirmeler ise gerçeği yansıtmıyor. Bağımlılar arasında bayanlar ve çocuklar başı çekiyor. Çünkü bayanlar büyük oranda dışarıdaki kumarhanelere gidemiyor. Çocuklar ise merakla başlıyor. Bir kaç kez bedava kumar oynayan gençler sonunda paralı kumarın pençesine düşmekten kurtulamıyor.

Çoğu aile sanal kumarın bir bağımlılık ve hastalık olduğunu bilmemekteler. Bedava oyunların bağımlılık yaparak kumar hastalığına dönüşebileceğini düşünemeyen ebeveynlerin çocuklarının bu sitelerde dolaşmasına izin vermekte ve kimi zaman da birlikte oynamaktadırlar. Bazı siteler 18 yaşın altındaki çocukları kabul etmiyor ancak bu, tıpkı sigara paketlerinin üzerinde yazan yasak gibi göstermelik kalmaktadır. Hatta bazı siteler ebeveynlerinin kredi kartını kullanmak koşuluyla kumar oynanmasına dahi izin veriyor. Yine bazı sitelerde promosyon veriliyor, bonus dağıtılabiliyor. Örneğin 100 euro depozit verenlere 30 euro bonus kredi açılıyor.

Kumar Hastası Nasıl Teşhis Edilir ?

Uzmanlara göre haftada 60 saat internetin başında kalan birisi aslında bağımlı olmaya doğru yol almış demektir. Ruh sağlığı ve hastalıkları uzmanı Dr. Kadir Türkcan'a göre şu 10 kriterden beşini taşıyan birisi kumar bağımlısı olarak değerlendiriliyor.

- Kumar oynama eylemi için aşırı kafa yorar.
- Giderek artan miktarlarda kumar oynar.
- Kumar oynamamak için karar verir ancak kumar mekanlarından kurtulmayı başaramaz.
- Kumar oynamayı azalttığında ve bıraktığında huzursuzluk duyar.
- Sorunlarından kaçmak için kumar oynar.
- Kaybettiğinde ertesi gün kazanmak için tekrar oynar.
- Kaybettiğini kovalar.
- Kumar oynadığını saklamak için çevresine yalan söyler.
- Kumara gerekli parayı bulmak için sahtekârlık, hırsızlık yapar.
- Kumar yüzünden işinde, eğitiminde ve mesleğinde başarısızlığa uğrar.
- Yaşadığı parasızlıktan kurtulmak için para sağlamak üzere başkalarından güven bekler.

Kurtulmak Mümkün

Sanal kumar başta olmak üzere bağımlılıktan kurtulmanın yolları şöyle sıralanmaktadır:

- Kumar bağımlılığının bir hastalık olduğu anlatılmalı. Bu anlamda insanların bilinçlenmeleri sağlanmalı.
- Bağımlıların yardım alabileceği yerler çoğaltılmalı.
- Bağımlılık uzmanlarının yetiştirilmesi yönünde üniversiteler çaba sarfetmeli.
- Parasal tüm işlemler bağımlıların ellerinden alınmalı.
- Kumar oynamayı hatırlatacak her şey hastadan uzaklaştırılmalı.

İnternet üzerinden oynanan kumar teknolojik bir bela olup

"Sanal kumar çağın vebasıdır. Sanal kumar toplumsal bağımsızlık sistemimizi çökertiyor. Bu hastalığa karşı tüm aileler gerekli önlemi almalıdır" (Aygün)

kumarın cep telefonuna kadar düştüğü, 30 milyon cep telefonu sahibinin potansiyel bir kumar bağımlısı haline geldiği göz önüne alındığında,

"o zaman kumarhanelerin niye kapatıldığını anlamak mümkün değil". (Aygün)

"Kumarhanelerin kapanma nedeni aile dramlarına engel olmak, bir kanayan yarayı durdurmak içindi. İnternet kanalıyla çağın vebasını evlerimize kadar getirebiliyoruz. Gençler tehdit altında, aileler ise kumar hastalığı konusunda yeterli bilince sahip değil. Sanal kumar bağımlıları öyle bir noktaya geliyorlar ki, gençler, annesinin, babasının, kardeşinin kredi kartlarından oyun oynuyorlar. Daha da kötüsü, bazı anne babalar çocuklarıyla birlikte oynuyorlar. Çocuklarının bedava diye kumar oynamasına müsaade ediyorlar. Bu çok tehlikeli bir davranış biçimi. Bilmeliler ki bu şekilde çocuklarını bir kumar bağımlısı haline getiriyorlar. Bağımlılığın sonu hastane, hapisane veya mezarlıktır. Parçalanan aileler, dağılan yuvalar, yitirilen çocuklardır. Ailelerimizin bu konuda bilinçlenmesi lazım. Ayrıca Türkiye'de de kumar bağımlıları için psikoterapi merkezleri kurulması gerekiyor. Hollanda'da bu tür merkezler var".¹¹

Kumar sitelerine kredi kartlarından yapılan transferlere provizyon verilmemesi için bankalarca sistem kurulması gerekir. Dünyada bunun örneklerinin bulunmakta olup *"Bankalar bunun önünü almazlar. Sosyal sorumluluk bilincine sahip bankalar bunu mutlaka yapmalı"*.

Ülkemizde kumarhanelerin yasaklanması sonucunda kumar oynama alışkanlıklarının şekilleri değişmiştir. Son zamanlarda özellikle şans oyunları oynama alışkanlıkları artmıştır. Bu oyunlar devlet tarafından düzenlenmekte, desteklenmekte ve çeşitli ilanlarla reklamları yapılmaktadır. Şans oyunları bir "gizli bağımlılık" problemine dönüşmektedir.

Şans oyunları (yani kumar) bağımlılığı özelde kişiye ve kesesine zarar verdiği düşünülse de, iflasa kadar giden bir ekonomik sürecin de başlangıcıdır, daha genelde ise dağılan ailelerin hüsranı ve hayatın intiharla neticelenmesinin sebeplerinden olduğu da unutulmamalıdır.

¹¹ "Sanal Tuzak: İnternet Kumarhaneleri" Raporu – Ankara Ticaret Odası Başkanı Sinan AYGÜN

Ayrıca, bilimsel bir veri olarak, her tür bağımlılığın bir diğerini tetiklediği, dolayısıyla kumar bağımlılığının diğer bağımlılık türleri olan sigara, alkol, uyuşturucu gibi bağımlılıkları beslediği bilinmektedir. Yeşilay bu kapsamda her tür bağımlılığı eş değer gördüğünü bu rapor vesilesiyle kamuoyuna bir kere daha deklare etmektedir.

Milli Piyango İdaresi Müdürü'nün işaret ettiği gibi bu denetim ve kontroller sadece sanal alemle sınırlandırılmamalı, kumar oynatılmasını kendi elinde tekelleştiren devletin de bu hususta yeni ve kökten bir yapılanmaya gitmesi gerekmektedir. Devletin bu kanaldan sağladığı gelirler, toplum sağlığının önüne geçmemelidir.

ÖNERİLER

İnternette kredi kartı ile kumar oynanmasının önlemine almak imkânsız değil. Uluslararası iki mali kuruluş, İngiltere'deki müşterilerinin kredi kartlarıyla internette kumar oynamasını yasakladı. İki kurumun kredi kartlarını kullanarak internette kumar oynamak isteyenlerin kartları sözkonusu sitelerde yapmak istedikleri işlemlerde bloke ediliyor.

İnternetteki kumar sitelerinin perdelenmesi de mümkün. Ancak bunun için mahkeme kararı gerekiyor. Tamamen teknik bir mücadele yönteminde ise hackerlar kullanılıyor. Hackerlar ile kumar siteleri çökertilebiliyor. Bu işlemde bıkan siteler faaliyetine son verebiliyor.

SONUÇ

Sonuç olarak yukarıda izah edilen şans oyunlarının Devlet eliyle oynatılması bunların kumar olma vasfını değiştirmemektedir. Kazanmak için oynamak esasına dayanan ve kamu eliyle oynatılan her türlü şans oyunlarında hep kazanan kamu ve kumar oynatan şirketlerdir. Burada kavga ve aksiyon hakim değil, oyunla oynayıcı arasında duygusal bir bağ sözkonusu olmaktadır. Bu bağ bağımlılık derecesinde olmaktadır. Özgürlük arzusu gibi gözükken ve toplumun tamamında düşünce ve inanç yozlaşmalarına neden olan ve toplum değerlerini yok eden kumar bağımlılarına profesyonel bir destek gerekirken, hızla büyüyen kullanıcı sayısının arttığı toplumda bu profesyonel desteği hangi kuruluşlarla verileceğinin düşünülmesi ve buna göre Devletin yasal kumar olarak nitelendirilen oyunlardan vazgeçmesi ve internet üzerinden oynanan oyunlara ilişkin önleyici yasal çalışmaların bir an önce yapılması gerekmektedir.

Yukarıda Spor Toto Teşkilat Başkanı'nın sözlerini bir daha hatırlayalım:

“İddia ediyorum bir sezon sonra istesek 3.7 milyar TL'lik hâsılatı 2-3'e katlayabiliriz. Ama sosyal kontrolümüzü kaybetmemek için 3 unsuru uygulamıyoruz. Bunlar kredi kartı uygulaması, ölçüsüz bayileşme ve abartılı reklam. Bu 3 sosyal kontrolü önümüzdeki yıllarda da tutacağımıza inanıyorum. 18 yaş sınırı bizim için çok önemli bu konuda çok hassas davranıyoruz.”

Bu zatın sözlerinden, **sosyal kontrol**'ün ölçüsünü, nerede durup durmayacağını, uygulanacak kriterin ne olduğunu, vahametinin hangi boyuta geldiğinde sosyal kontrolün kaybolacağını anlamak mümkün değildir. Bu güne kadar yapılan gözlemler ve yukarıda sunduğumuz araştırmaların sonuçları, sosyal kontrol adına herhangi bir tedbir alınmadığını göstermektedir. Bahsi geçen kontrolün tamamen göre-

celi ve herhangi bir değere endeksli olmadığı malumdur. O kadar malumdur ki, sosyal kontrol tacirleri Anayasanın 58. maddesine uyma zorunluluğuna rağmen Milli Eğitim Bakanlığının aymazlıkta yarıştığı görevlileri ile birlikte ayan beyan bir kumar türü olan Spor Toto ismini Spor Liginde, Milli Piyango ismini de gözümüz gibi koruduğumuz geleceğimizin teminatı çocuklarımızın okullarının alınlarına çaktığından anlaşılmaktadır.

Kamuoyuna saygı ile sunulur.

Türkiye Yeşilay Cemiyeti Genel Başkanlığı